

5. Липский, И. А. Педагогическое сопровождение развития личности: теоретические основания / И. А. Липский // Теоретико-методологические проблемы современного воспитания : сб. науч. тр., Волгоград, 24 сент. 2004 г. / Волгоград. гос. пед. ун-т ; сост. И. А. Соловцова. – Волгоград, 2004. – С. 280–287.
6. Байбородова, Л. В. Взаимодействие школы и семьи : учеб.-метод. пособие / Л. В. Байбородова. – Ярославль : Академия Холдинг, 2003. – 224 с.
7. Арнаутова, Е. П. Социально-педагогическая практика взаимодействия семьи и детского сада в современных условиях / Е. П. Арнаутова // Дет. сад от А до Я. – 2004. – № 4. – С. 23–37.
8. Маклафлин, К. Исследование системы педагогической помощи и поддержки в школах Англии и Уэльса / К. Маклафлин // Новые ценности образования: забота – поддержка – консультирование. – М., 1996. – Вып. 6. – С. 99–105.
9. Barnett, W. S. Head start's lasting benefits / W. S. Barnett, J. T. Hustedt // Infants & Young Child. – 2005. – Vol. 18, № 1. – P. 16–24.

КЕЙС – МЕТОД, ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Ж.В. Юркевич
*Сарненський педагогічний коледж
Рівненського державного
гуманітарного університету
Сарни, Україна*

Постановка проблеми.

Розвиток сучасної освіти вимагає від педагогічної науки вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання дітей. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття.

Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність – здатність до оновлення, відкритість новому.

Сфера сучасної мовної освіти висуває нові вимоги до вчителів іноземної мови, які повинні не лише володіти інноваційними технологіями навчання, але й розуміти сутність закономірностей, які лежать в їх основі.

Термін технології навчання використовується для позначення сукупності прийомів роботи вчителя, за допомогою яких забезпечується досягнення поставлених на уроці цілей навчання з найбільшою

ефективністю за мінімально можливий для їх досягнення період часу. Термін набув широкого розповсюдження в літературі 60 – х років ХХ століття у зв'язку із розвитком програмового навчання і спочатку використовувався для позначення навчання із застосуванням технічних засобів. У 70 – ті роки термін отримав більш широке вживання: і для позначення з використанням технічних засобів навчання і як раціонально організованого навчання у цілому. Таким чином в поняття «технології навчання» стали включати всі основні проблеми методики, пов'язані з удосконаленням навчального процесу і підвищення ефективності та якості його організації. Найважливішими характеристиками технологій навчання вважаються такі:

- а) результативність
- б) висока вмотивованість в оволодінні іноземних мов і культур, що сприяє підвищенню інтересу до уроків;
- в) економічність;
- г) ергономічність навчання відбувається в обстановці співпраці, позитивного емоційного мікроклімату, при відсутності перевантаження і перевтоми.

Серед основних сучасних технологій навчання іноземних мов і культур особливе місце займає технологія навчання «Case study». **Аналіз останніх публікацій** показав, що ця технологія навчання виникла в середині ХХ століття в стінах Гарвардської школи бізнесу й отримала широке застосування при підготовці фахівців різного профілю, насамперед у галузі економіки, юриспруденції, менеджменту, а пізніше при навчанні іноземних мов і культур. Суть цього методу полягає в осмисленні, критичному аналізі та вирішенні конкретних проблем або випадків cases.

Кейс – метод (Case study), метод аналізу ситуацій, розроблений англійськими науковцями М. Шевером, Ф. Едейем та К. Ейст. Вперше кейс – метод був застосований у 1910 році при викладі управлінських дисциплін у Гарвардській бізнес – школі, яка добре відома інноваціями.

Мета статті полягає у визначенні особливостей використання методу Case study на уроках англійської мови. Case study – це специфічний метод навчання, який застосовується для вирішення освітніх завдань.

Виклад основного матеріалу. В англійській термінології case – це опис реальних ситуацій або true life [4, с.3]. Мета кейс - методу – поставити учнів у таку ситуацію, за якої їм необхідно буде приймати рішення. Акцент робиться на самостійному навчанні учнів на основі колективних зусиль. Роль вчителя зводиться до спостереження і управління дискусією, роботою учнів. Грамотно виготовлений кейс провокує дискусію, прив'язуючи учнів до реальних фактів, дозволяє змодельовати реальну проблему, з якою можливо прийдеться зіштовхнутися на практиці в майбутньому. Крім того кейси розвивають аналітичні, дослідницькі, комунікативні навички, виробляють уміння аналізувати ситуацію, планувати стратегію і приймати управлінські рішення [1].

Суть кейс – технології полягає в тому, що учням видається набір навчальних матеріалів, укладених в папку (кейс) і пропонується в результаті знайомства з матеріалами осмислити зміст проблеми, яка в них міститься. Як правило, проблема не має однозначного рішення і необхідно запропонувати своє бачення її вирішення. На уроках з ІМ і К робота з кейс – технологіями передбачає удосконалення мовленнєвих навичок і вмінь учнів в результаті участі в обговоренні проблемної ситуації.

Навчальні завдання кейс – методу полягають у:

- формуванні вмінь та навичок конструктивної критики;
- формуванні навичок та прийомів всебічного аналізу ситуацій, прогнозування способів розвитку ситуацій;
- формування вмінь самостійно приймати рішення в умовах невизначеності, виробленні умінь розробляти багатоваріантні підходи до реалізації плану дій;
- виробленні вмінь формулювати запитання;
- формуванні навичок оцінювання ситуацій, вибір та організацію пошуку основної інформації;
- набутті навичок використання теоретичного матеріалу для аналізу практичних проблем.

Кейс – метод має великий виховний потенціал з позиції формування Я – концепції:

- розвитку особистісних якостей
- розвитку креативності
- розвитку працьовитості
- формуванні здатності до конкурентоспроможності
- формуванні навичок роботи в групі
- формуванні навичок комунікативної культури
- формуванні впевненості в собі
- формуванні потреби в досягненні
- формуванні готовності взяти на себе відповідальності за результати власного аналізу ситуації і за роботу всієї групи
- розвиток вольових якостей, цілеспрямованості
- формування соціально активної життєво компетентної особистості, здатної до саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації.

Схему кейсу можна звести до тренінгу по закріпленню знань, умінь та навичок поведінки в певних ситуаціях.

Такі ситуації повинні бути наочними та детальними. Навчальні кейси максимально відображають ситуації професійної діяльності. Кейс виступає засобом отримання нових знань про ситуацію та поведінку в ній [4, с.3].

Вчені О. Смолянина та Ю. Сурмина переконані в тому, що добре підготовлені кейси мають ряд переваг, а саме: вони дозволяють зацікавити учнів у вивченні конкретного предмета; сприяють активному засвоєнню знань із підбору та аналізу інформації; вони сприяють розвитку

аналітичних навичок (відрізнити отримані дані інформації, виділяти суттєву та несуттєву інформацію, презентувати її); практичних навичок (використовувати на практиці теоретичні знання про методи та принципи); творчих (знаходити альтернативні рішення) та комунікативних навичок (упевнено вести дискусію, захищати власний погляд); соціальних навичок (оцінювати поведінку людей, коректно відстоювати певні позиції); рефлексивних навичок (критичне ставлення до результатів своїх дій) [4, с.3].

Кейс – це опис ситуації, яка мала місце в тій чи іншій практиці і містить в собі деяку проблему, що вимагає вирішення. Це свого роду інструмент, за допомогою якого в навчальну аудиторію привноситься частина реального життя, практична ситуація, яку належить обговорити та надати обґрунтоване рішення.

Кейс – технологія близька до ігрових методів і проблемного навчання. Класифікація кейсів може бути представлена:

1. за структурою

- структуровані кейси - короткий і точний вигляд ситуацій з конкретними цифрами і даними;
- неструктуровані кейси - матеріал із великою кількістю даних;
- кейси, що мають характер першовідкриття

2. за розміром

- повні кейси (в середньому 20 – 25 сторінок), призначені для командної роботи протягом кількох днів і мають на увазі командний виступ;
- сталі кейси (3 – 5 сторінок), призначені для роботи на уроці і мають на увазі загальну дискусію;
- міні – кейси (1 – 2 сторінки), призначені для опрацювання в класі і часто використовуються в якості ілюстрацій до теорії, що викладається на уроці.

Відмінними рисами кейс – методу є:

- опис реальної проблемної ситуації;
- альтернативність вирішення проблемної ситуації;
- єдина мета і колективна робота з вироблення рішення;
- функціонування системи групового оцінювання прийняття рішень;
- емоційне напруження студентів.

Використання такої технології на уроках ІМ і К, як свідчить практика роботи, сприяє активізації навчального процесу і є ефективним засобом формування пізнавальних і комунікативних здібностей учнів. Організація проблемного навчання, спрямованого на пошук колективного рішення, його наступне обговорення і захист під час дискусій, сприяє розвитку мовленнєво – мисленнєвих процесів та їх реалізації в мовленнєвому спілкуванні учнів.

Модель організації уроку на основі технології «case study» має поетапну структуру:

- організаційний етап: коментар учителя про характер майбутньої роботи з матеріалами кейса, знайомство учня зі змістом кейса;
- основний етап роботи з кейсом: детальне знайомство учнів із змістом матеріалів кейса, формування позиції щодо проблеми змісту кейса, розробка плану презентації аналізу проблеми, прийняття рішення щодо обговорюваної проблеми;
- завершальний етап роботи з кейсом: виступ лідерів підгруп, обговорення проблеми, коментар учителя, оцінка вчителем роботи учасників обговорення, письмове завдання з обговорюваної проблеми.

При всьому розмаїтті кейсів, всі вони мають типову структуру. Як правило, кейс включає в себе ситуацію – випадок, проблема, історія з реального життя; контекст ситуації – хронологічний, історичний контекст місця, особливості дії або учасників ситуації; коментар ситуації, представлений автором; питання або завдання для роботи з кейсом.

Робота з навчальними ситуаціями повинна навчити учнів аналізувати конкретну інформацію, простежувати причинно – наслідкові зв'язки, виділяти ключові проблеми, знаходити самостійне творче рішення. Для більш ефективного використання кейс – методу вчитель повинен заздалегідь подбати про те, щоб учням вистачило наявного мовного матеріалу для реалізації поставлених завдань. Доцільнішим є повторення необхідного матеріалу або закріплення необхідних навичок при виконанні заздалегідь спланованих вправ.

Необхідним є ретельний, але ненав'язливий контроль. Роль викладача іноземної мови полягає не в тому, щоб постійно стежити за фактичною та мовною правильністю висловлювань учнів, а в тому щоб допомогти швидко вирішити проблему, вміло підказати, не перериваючи ходу обговорення. Зроблені помилки потрібно обговорити на заключному етапі case study, який саме передбачає всебічний критичний аналіз. Таким чином, при використанні кейс методу в практичній діяльності з навчання іноземних мов слід пам'ятати про основні положення цього методу:

- кейс метод призначений для отримання знань за темами, істина в яких неоднозначна: що зусилля учнів спрямовані не на оволодіння готовими знаннями, а на їх формування;
- результатом такої діяльності є отримання знань, формування навичок і вмінь навчальної роботи;
- важливою перевагою кейс – методу є формування цінностей, життєвих настанов учнів.

Використання методу Case study на заняттях з англійської мови дозволяє вирішувати завдання розвитку творчого та критичного мислення учнів, умінь самостійно застосовувати свої знання для вирішення

пізнавальних і практичних завдань, орієнтуватись в інформаційному просторі, аналізувати отриману інформацію.

Так кейс – метод є ефективним і водночас складним методом інтерактивного навчання. Кейс – метод варто застосовувати у поєднанні з іншими формами інтерактивного навчання, такими, як мозкова атака, дискусія, гра та інші.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аббель Д. Що необхідно для гарного кейсу?// ECCH Autumn fall. – 1997. – № 4. – с. 18 – 19
2. Іванов С.В. Використання кейс – методів у навчальному процесі/С.В. Іванов, Т.Л. Мостенська, І.В. Федулова, Т.В. Рибачук-Ярова / Наукові праці НУХТ. – 2012. - № 43. - с. 107 – 112.
3. Компьютерные технологии обучения иностранным языкам: методологические и педагогические аспекты / М.Т. Евдокимова// Телекоммуникации и информатизации образования. – 2001. - №4. – с. 47 - 57
4. Ситуационный анализ или анатомия кейс – метода // под. ред. д-ра социологических наук, профессора Ю.П. Сурмина. – К.: Центр инноваций и развития. – 2002 . – 286 с.